

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΣΙΛΙΚΑΣ

ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΛΟΓΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟ ΜΥΘΟ ΣΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΟΣΜΟΛΟΓΙΑ
ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ - ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ - ΘΡΗΣΚΕΙΑ - ΚΟΣΜΟΛΟΓΙΑ
οι απαντήσεις που δίνουν στα μεταφυσικά ερωτήματα

Διεύθυνση συγγραφέα:
Σπ. Σπυρίδη 124 – Βόλος, Τ.Κ. 38221
τηλέφωνο 24210 24759
e-mail: d_tsilikas@yahoo.gr

Copyright 2019, Δημήτρης Τσιλίκας
ISBN 978-960-456-536-8

Απαγορεύεται η ολική ή μερική, με οποιοδήποτε
μέσο, αναπαραγωγή του παρόντος βιβλίου χωρίς
την έγγραφη άδεια του συγγραφέα.

**Εκτύπωση
Βιβλιοδεσία**

Π. ΖΗΤΗ & Σια Ι.Κ.Ε.
18ο χλμ Θεσ/νίκης-Περαίας
Τ.Θ. 4171 • Περαία Θεσσαλονίκης • Τ.Κ. 570 19
Τηλ.: 2392.072.222 - Fax: 2392.072.229 • e-mail: info@ziti.gr

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΖΗΤΗ**

www.ziti.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ:
Αρμενοπούλου 27, 546 35 Θεσσαλονίκη
Τηλ.: 2310.203.720, Fax: 2310.211.305 • e-mail: sales@ziti.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ:
Χαριλάου Τρικούπη 22, 106 79 Αθήνα
Τηλ.-Fax: 210.3816.650 • e-mail: athina@ziti.gr

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ: www.ziti.gr

Πρόλογος

Πώς δημιουργήθηκε ο κόσμος και γιατί υπάρχει;

*Τι υπήρχε αρχικά, το πνεύμα το οποίο έπλασε την ύλη και δημι-
ούργησε τη ζωή, ή υπήρχε η ύλη η οποία έχτισε τον κόσμο και
γέννησε τη ζωή;*

Από πού ερχόμαστε, γιατί υπάρχουμε και πού πηγαίνουμε;

*Το Σύμπαν έχει σκοπό να εκπληρώσει ορισμένη αποστολή ή
λειτουργεί απρογραμμάτιστα, χωρίς πρόθεση και σκοπό;*

Η ζωή στη γη είναι «θείο δώρο» ή ένα τυχαίο γεγονός;

Αυτά τα πανάρχαια ερωτήματα και άλλα παρόμοια, κέντρισαν την περιέργεια του ανθρώπου και συνεχίζουν βασανίζουν τη σκέψη του.

Η προσπάθεια προσέγγισης αυτών των θεμάτων, πέρασε από τέσσερις διαδοχικές φάσεις, τη μυθολογική, τη μεταφυσική, τη θρησκευτική και τέλος την κοσμολογική.

Οι μύθοι αποτελούν τις πρώτες απόπειρες του ανθρώπου να δώσει ερμηνείες σε ανεξήγητα με τη λογική και την εμπειρία του, φυσικά φαινόμενα και κοσμικά γεγονότα. Άφησε τη φαντασία του να ταξιδέψει, να δημιουργήσει μία άλλη πραγματικότητα, διαφορετική από αυτή που γνωρίζει και βιώνει καθημερινά.. Δημιούργησε φανταστικά πλάσματα, υπερφυσικά όντα, υπερκόσμια, (θεούς, τιτάνες, γίγαντες, δαίμονες, καλά ή κακά πνεύματα κ.α.), στα οποία αποδίδει όλα αυτά που δεν αποδέχεται και δεν εξηγεί η λογική του.

Είμαστε πλάσματα με λογική και συναισθήματα, ικανοί να ακούμε τη λογική, αλλά την ίδια στιγμή να κάνουμε επιλογές ακολουθώντας τα αισθήματα. Εμπιστευόμαστε την επιστημονική γνώση αλλά ταυτόχρονα αποδεχόμαστε και τα μυθικά, τα φανταστικά πλάσματα του νου. Αν και υπάρχει μεγάλη διαφορά μεταξύ ορθολογικής και συναισθηματικής σκέψης, ο ίδιος εγκέφαλος παράγει και τα δύο. Η φύση χάρισε στον άνθρωπο τη λογική και τα αισθήματα, όχι όμως σε ίσα μέρη. Σε άλλους υπερισχύει η λογική και σε άλλους τα αισθήματα. Έτσι εξηγούνται και οι τάσεις κάποιων, σε ορθολογικό τρόπο σκέψης και δράσης, και σε άλλους, απόψεις και συμπεριφορές συναισθηματικού χαρακτήρα.

Μετά από 2500 χρόνια συστηματικής προσπάθειας, της φιλοσοφίας και της θρησκείας, να δώσουν απαντήσεις στα μεγάλα μεταφυσικά ερωτήματα, η πρώτη *«με υποκειμενικές απόψεις και με τη δύναμη του λόγου της»* και η δεύτερη *«με τη δογματική πίστη και αφοσίωση σε υπερφυσικές δυνάμεις»*, έρχεται τώρα και η επιστήμη, να προσφέρει και αυτή τη δική της άποψη, σε θέματα δημιουργίας και ύπαρξης του κόσμου και της ζωής.

Τα σύγχρονα τεχνικά μέσα παρατήρησης του Σύμπαντος και κυρίως τα διαστημικά ταξίδια, δίνουν τη δυνατότητα στην Κοσμολογία, νέο κλάδο της Αστρονομίας, χωρίς να καταφεύγει σε υπερφυσικές δυνάμεις και ακατανόητες οντότητες, να καταθέσει τη δική της γνώση, για θέματα κόσμο-γέννησης και εξέλιξης του σύμπαντος, επιστημονικά τεκμηριωμένα και επομένως περισσότερο αξιόπιστα.

Οι νέες επιστημονικές θεωρίες (Κβαντομηχανική και Σχετικότητα) δεν περιορίζονται μόνο στο «πώς» συμβαίνουν τα φαινόμενα αλλά επεκτείνονται και στο «γιατί» συμβαίνουν αυτά. Δεν

εξηγούν μόνο το μηχανισμό λειτουργίας τους, εισέρχονται και στην ουσία τους, στα εσώτερα μυστικά των φαινομένων, θέλουν να γνωρίσουν τη σημασία τους. Προσπαθούν να δώσουν απαντήσεις και στα πανάρχαια φιλοσοφικά ερωτήματα, όπως είναι η δημιουργία του κόσμου και της ζωής, η σύσταση και η λειτουργία του Σύμπαντος και πολλά άλλα.

Είναι η πρώτη φορά που ο άνθρωπος κατάφερε να εισχωρήσει τόσο βαθειά μέσα στο κοσμικό γίγνεσθαι. Έγινε το πρώτο βήμα του, στο έδαφος της Σελήνης και προετοιμάζεται για άλλες κατακτήσεις στο διάστημα.. Όμως, ο Homo Sapiens (ο σκεπτόμενος άνθρωπος), τώρα συνειδητοποίησε ότι, είναι μία σπίθα μέσα στον απέραντο χωρόχρονο του Σύμπαντος. Ότι, ο κόσμος είναι τόσο τεράστιος και η φύση τόσο περίπλοκη, που οι δικές του δυνατότητες δεν είναι αρκετές, να κατανοήσει σε όλη της την έκταση, την ιδιαίτερη λογική, και να γνωρίσει την απέραντη νομοτέλεια, που κυβερνούν και εξουσιάζουν το Σύμπαν.

Τα νοητικά κατασκευάσματα, για θεούς και νόμους, για χώρο και χρόνο, ύλη και ενέργεια, για σκοπό και σχεδιασμό, για ορθολογισμό και παραλογισμό και άλλα πλάσματα του νου μας, ίσως έλθει εποχή να αντικατασταθούν από άλλες λέξεις με διαφορετικό νοηματικό περιεχόμενο. Να προκύψουν νέες απόψεις, για όλα αυτά, τις οποίες δεν έχουμε ακόμη διανοηθεί. Όπως έγινε και με τη θεωρία της Σχετικότητας του Einstein.

«Την αληθινή γνώση κατέχουν οι θεοί και μόνο αυτοί. Οι μάντις, οι προφήτες, αλλά και οι ποιητές, υπό την επήρεια της θείας έμπνευσης, λένε αλήθειες τις οποίες οι ίδιοι είναι ανίκανοι να αντιληφθούν», γράφει ο Πλάτων στο έργο του *«Ίων»*.

Τώρα που γνωρίζουμε καλά, ότι η Γη και άνθρωποι της δεν είναι το κέντρο του κόσμου, πρέπει να πιστέψουμε ότι, είναι αρκετά δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να γίνει κατανοητό το όλον από το μέρος του. Το απέραντο Σύμπαν με την πολύπλοκη δομή και νομοτέλειά του, να «χωρέσει» μέσα στη μικρή μονάδα του, που είναι ο άνθρωπος, χρησιμοποιώντας τη νοητική ικανότητα που απέκτησε, αντιγράφοντας ότι μπορεί και ότι του επιτρέπει, η απέραντη λογική και νομοτέλεια του Κόσμου, που τον δημιούργησε και τον φιλοξενεί. Και όπως έλεγε ο μεγάλος μαθηματικός Kurt Gödel «κανένας δεν μπορεί να κατανοήσει τελείως το νου του, και κανένα λογικό σύστημα δεν μπορεί να περιγράψει τον εαυτό του».

Στους 25 αιώνες πνευματικής ζωής του ανθρώπου, από την εποχή της αρχαίας Ελληνικής φιλοσοφίας μέχρι και τη σημερινή επιστήμη, έγιναν πολλά και μεγάλα βήματα στην πορεία προς τη γνώση, αλλά δεν έχουμε ακόμη τις αναμενόμενες απαντήσεις. Ίσως και να μην υπάρχουν οι απαντήσεις, όπως εμείς τις θέλουμε ή τις περιμένουμε. Υπάρχουν ερωτήματα στα οποία η ανθρώπινη λογική δεν έχει απαντήσεις επειδή υπερβαίνουν τις δυνατότητές της. Η εμπειρία αυτών των χρόνων έδειξε ότι, όταν γνωρίζουμε λίγα, λίγα είναι και εκείνα που αγνοούμε. Όταν μάθαμε πολλά, διαπιστώσαμε ότι, είναι πολλά και εκείνα που αγνοούμε. Λες και δεν πρέπει να διαταραχθεί η ισορροπία ανάμεσα στη γνώση και την άγνοιά μας.

Οι διάφορες απόψεις, που κατά καιρούς διατυπώνονται, για τη σκοπιμότητα και το λόγο ύπαρξης του Σύμπαντος, αποτελούν εικασίες, προσωπικές απόψεις αυτών που τις διατυπώνουν και οι οποίες, συνήθως, είναι επηρεασμένες από το γνωστικό ή ιδεολογικό ή θρησκευτικό φορτίο αυτών που τις εκφέρουν, επομένως, καμία από αυτές δεν μπορεί να θεωρηθεί αξιόπιστη, ώστε να γίνει γενικά αποδεκτή.

Τώρα η σύγχρονη επιστημονική σκέψη προσανατολίζεται στη διατύπωση μιας νέας θεωρίας (θεωρία των Πάντων), στην οποία να περιέχονται όλα τα θετικά στοιχεία των γνωστών θεωριών. Να μην είναι τεμαχισμένη η γνώση, αλλά συγκεντρωμένη και ικανή, να συλλάβει την απέραντη οργάνωση και νομοτέλεια της φύσης.. Αυτό θα είναι το σπουδαιότερο κεφάλαιο στην Ιστορία της επιστήμης, στη μακρόχρονη προσπάθειά της, να γνωρίσει τον Κόσμο.

Στις σελίδες που ακολουθούν περιέχονται σκέψεις και απόψεις στοχαστών, παλαιότερων και και νεότερων εποχών, αλλά και τα νέα επιστημονικά επιτεύγματα, επάνω σε θέματα δημιουργίας και ύπαρξης, του κόσμου και της ζωής. Θέματα, που βασανίζουν διαχρονικά, τη σκέψη και την περιέργεια του ανθρώπου.

Βόλος, Μάιος 2019
Δημήτρης Τσιλίκας
Φυσικός

ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

*Αποτελεί την παράδοση και τον πολιτισμό κάθε λαού.
Είναι η ψυχή του.*

Οι μύθοι και η σημασία τους

Οι μύθοι είναι τα πρώτα δημιουργήματα της ελεύθερης σκέψης και της φαντασίας του ανθρώπου. Υπάρχουν σε όλες τις χώρες του κόσμου και σε όλες τις εποχές, διότι υπηρετούν πολιτικές, κοινωνικές και πολιτισμικές ανάγκες. Συντηρούν εθνικούς πόθους, κρυφές ελπίδες και φιλοδοξίες της κάθε φυλής. Αποτελούν την παράδοση και τον πολιτισμό κάθε λαού. Είναι η ψυχή του.

Ο μύθος της Ύδρας και του Ηρακλή

Αναφέρονται σε ηρωικά κατορθώματα (άθλοι του Ηρακλή), εθνικές προσδοκίες (γοργόνες και σειρήνες, Μέγα-Αλέξανδροι), κοινωνικά θέματα (μύθοι Αισώπου, ηθικοί κανόνες), θέματα κοσμολογίας (δημιουργία του κόσμου και των άστρων) και θεογονίας (ύπαρξη θεών, γιγάντων, τιτάνων, κ.α.).

Ο Άρης - θεός του πολέμου
Άγαλμα του Borghese - Λούβρο.

Προικίζουν τους ήρωες τους με ομορφιά, νοημοσύνη και ανώτερη δύναμη. Δίνουν ερμηνείες, σε ανεξήγητα με την κοινή λογική, φυσικά φαινόμενα και κοσμικά γεγονότα. Επειδή οι άνθρωποι αρέσκονται, στα ωραία, τα μεγάλα και τα απρόσιτα, στους μύθους βρίσκουν και τα δικά τους οράματα και τις δικές τους προσδοκίες. Με την αληθοφάνεια και το δυναμισμό που περιέχουν, γίνονται εύκολα και πρόθυμα αποδεκτοί.

Στους περισσότερους μύθους εμπλέκεται μία υπερφυσική δύναμη ή μία θεότητα, με την οποία δικαιολογείται και η λογική του υπέρβαση. Η παραβολική έκφραση των κοινωνικών, πολιτικών και ηθικών αξιών που περιέχουν, τους κάνουν γενικά ευπρόσδεκτους. Με τον τρόπο αυτό, συμμετέχουν στην πολιτική και κοινωνική διαπαιδαγώγηση των ανθρώπων. Συμβάλλουν στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και τη διατήρηση του εθνικού φρονήματος.

Πολλές από τις αποκαλυπτικές θρησκείες, αποδέχονται τους μύθους ως θεόπνευστα μηνύματα, βαθύτερες αλήθειες, τις οποίες δεν μπορεί να συλλάβει ο κοινός νους και να εξηγήσει η λογική του ανθρώπου. Έτσι, αποτέλεσαν την αρχή και τη συνέχεια πολλών θρησκειών.

Ελληνική μυθολογία

Η Ελληνική μυθολογία, από τις σπουδαιότερες των αρχαίων λαών, είναι πλούσια πηγή, κοσμολογικών, θρησκευτικών και πολιτισμικών αντιλήψεων των προγόνων μας. Οι θεοί και οι ήρωες της, είναι πλασμένοι από τα όνειρα και τους πόθους των Ελλήνων. Περιέχει αρκετά στοιχεία, από τα οποία, μπορούμε να γνωρίσουμε και να κατανοήσουμε, τον τρόπο σκέψης, τον πολιτισμό και την κοινωνική ζωή των ανθρώπων της αρχαίας Ελλάδος.

Οι Μούσες στην αρχαία ελληνική μυθολογία είναι εννέα αρχαίες θεότητες, κόρες του Δία και της Μνημοσύνης. Ο Απόλλωνας ήταν ο ηγέτης τους (Απόλλων Μουσαγέτης).

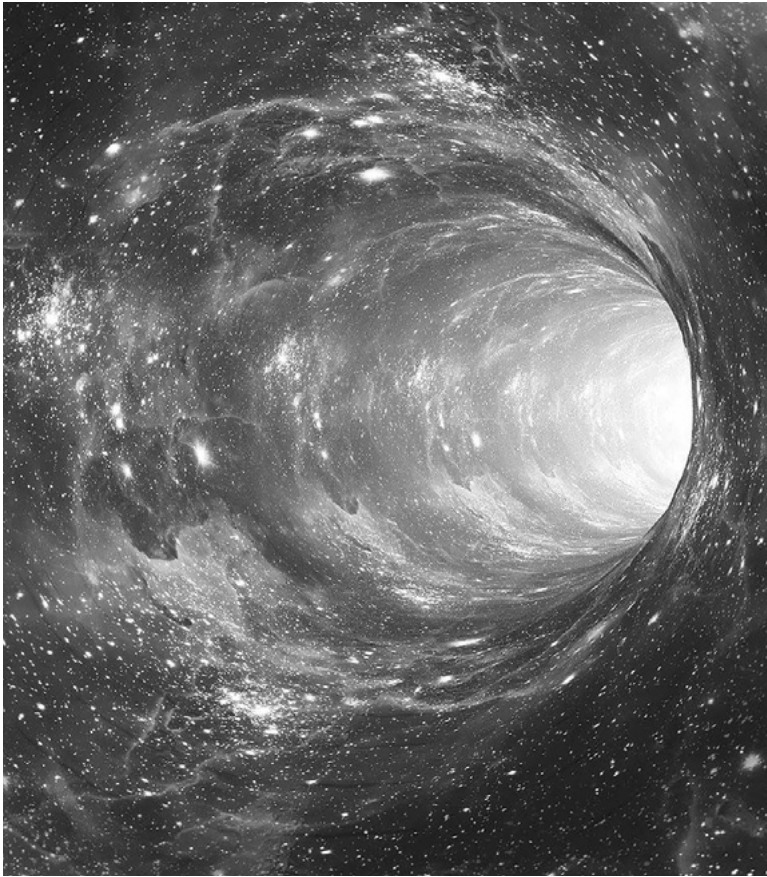
Οι θεοί, είναι οι προστάτες των πόλεων και των ανθρώπων, αλλά και οι εγγυητές της τήρησης των κοινωνικών θεσμών. Η συμβολική ταυτοποίηση των ηθικών κανόνων, με υπεράνθρωπα όντα (θεούς, γίγαντες, τιτάνες), αποδείχτηκε ότι, είναι ο καλύτερος τρόπος, να γίνονται σεβαστοί και αποδεκτοί οι κοινωνικοί θεσμοί, και να τηρούνται με ευλάβεια, από ανθρώπους, οι οποίοι, δεν έχουν την απαραίτητη γνώση και κοινωνική συμπεριφορά.

Η θεοποίηση της δικαιοσύνης (Θέμις), της οικογενειακής ζωής (Εστία), των τεχνών και των επιστημών (9 Μούσες) και τόσα άλλα, που περιλαμβάνει και διδάσκει στους ανθρώπους η μυθολογία των αρχαίων Ελλήνων, αποτελούν χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεσματικής διαπαιδαγώγησης και κοινωνικής αγωγής, λαών και ανθρώπων, που συμβιώνουν ομαδικά.

Η θρησκευτική ζωή στην αρχαία Ελλάδα, είναι στενά συνδεδεμένη με την κοινωνική ζωή. Οι άνθρωποι επικοινωνούν με τους θεούς, μέσω μιας σειράς λατρευτικών πρακτικών, μεταξύ των οποίων, ξεχωριστή θέση έχουν, ο όρκος, η θυσία και ο σεβασμός στους θεούς. Ορκίζονται στο Δία, κτίζουν Ναούς με ονόματα θεών και τους προσφέρουν θυσίες ευμένειας ή λατρείας.

Η Ελληνική μυθολογία μετά και από 2500 χρόνια, διατηρεί και σήμερα τη γοητεία της. Οι μύθοι εξακολουθούν να έχουν την αλληγορική τους σημασία και τη διδακτική τους σκοπιμότητα. Οι αρχαίοι θεοί διατηρούν, ακόμα, το αρχικό τους νόημα και το συμβολικό τους χαρακτήρα. Η σύγχρονη μεταλλουργία έχει ως πρωτοπόρο της τον Ήφαιστο. Προστάτης της Αγοράς και του εμπορίου είναι ο Ερμής, η μετεωρολογία επικαλείται τον Αίολο και η σεισμολογία τον Εγκέλαδο. Μεγάλα εργοστάσια, ποδοσφαιρικές ομάδες, αθλητικά σωματεία, έχουν ονόματα μυθικών θεών. Όμως, εκεί που ελληνική μυθολογία πρωτοστατεί, είναι η Αστρονομία. Ονόματα μυθικών θεών και τιτάνων έχουν, πολλά ουράνια σώματα, αστέρια, πλανήτες και κοσμικές περιοχές. Όπως, και όλοι οι πλανήτες του Ηλιακού συστήματος, έχουν ονόματα μυθικών θεών, (Ερμής, Αφροδίτη, Γη, Άρης, Δίας, Κρόνος, Ουρανός, Ποσειδώνας).

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
που προκύπτουν
από τα προηγούμενα θέματα

*«Οι μακροχρόνιες και
φιλότιμες προσπάθειες,
της φιλοσοφίας, της θρησκείας
και της επιστήμης,
έκαναν τον άνθρωπο καλύτερο;»*

Από το 1000 π.Χ. μέχρι το 2000 μ.Χ. αυτά τα 3000 χρόνια της Ιστορίας του ανθρώπου, θα τα χωρίσουμε σε δύο μεγάλες περιόδους. Στα 1600 χρόνια, της πρώτης περιόδου, έχουμε την εμφάνιση των τεσσάρων μεγάλων θρησκειών (1000 π.Χ. Ινδουισμός, 600 π.Χ. Βουδισμός, 33 μ.Χ. Χριστιανισμός και 600 μ.Χ. Ισλαμισμός) οι οποίες διαπαιδαγόησαν ηθικά, καθοδήγησαν κοινωνικά και βοήθησαν καθοριστικά, την ομαλή συνύπαρξη και συμβίωση των ανθρώπων. Παράλληλα, την ίδια περίοδο, έχουμε την παρουσία των μεγάλων φιλοσοφιών, οι οποίες, μαζί με τα σπουδαία λογοτεχνικά και καλλιτεχνικά έργα που τις συνόδευσαν, διαμόρφωσαν την πνευματική, πολιτισμική και την πολιτική ζωή, λαών και ανθρώπων.

Τα επόμενα 1400 χρόνια σημαδεύτηκαν από τη ραγδαία ανάπτυξη της επιστήμης και της τεχνολογίας. Τα νέα φιλοσοφικά ρεύματα και τα πολιτικά κινήματα που ακολούθησαν, συνέβαλαν αποτελεσματικά, στην κοινωνική, οικονομική και τεχνολογική εξέλιξη.

Η επιστημονική επανάσταση του 16ου αιώνα και η βιομηχανική επανάσταση του 18ου αιώνα, άλλαξαν τη δομή, τη λειτουργία και τον τρόπο ζωής των ανθρώπων. Δημιούργησαν νέες ανάγκες και νέα δεδομένα, εργασιακά, οικονομικά και πολιτικά, με αποτέλεσμα την εμφάνιση νέων Ιδεολογικό- πολιτικών ρευμάτων, με κυριότερα αυτών, τον Υλισμό και τον Ιδεαλισμό

Τα κοινωνικά αποτελέσματα αυτών των ρευμάτων, ήταν η δημιουργία νέων συστημάτων διακυβέρνησης λαών και κρατών, όπως, ο Κομμουνισμός, ο Καπιταλισμός, ο Σοσιαλισμός, ο Φιλελευθερισμός, κ.ά.

Οι νέες Ιδέες και οι πρωτότυπες φυσικές θεωρίες, που διατυπώνονται κατά καιρούς και έχουν ως σκοπό τους την εξέλιξη της επιστήμης, συχνά επηρεάζουν τη φιλοσοφική σκέψη και την κοινωνική συμπεριφορά των ανθρώπων της κάθε εποχής.

Διαμορφώνουν μία διαφορετική αντίληψη από αυτή που είχαμε σχηματίσει, για πράγματα και γεγονότα. Δημιουργούν νέες απόψεις και οδηγούν σε αναθεώρηση, πολλά από τα πολιτικά, πολιτισμικά, θρησκευτικά, οικονομικά και περιβαλλοντικά προβλήματα, που απασχολούν τις κοινωνίες των ανθρώπων και των λαών. Όλα αυτά, που αποτελούν την Ιστορία των κοινωνικών αλλαγών και των πνευματικών εξελίξεων του ανθρωπίνου πνεύματος, δεν έγιναν ομαλά. Όπως, καμία εξέλιξη, ούτε στη φύση και ούτε στη ζωή, δεν υπήρξε γραμμική και πάντα ανοδική, έτσι και η πολύχρονη πορεία της κοινωνίας των ανθρώπων, είχε τα πολλά, μικρά, μεγάλα και δύσκολα προβλήματά της.

Θρησκευτικοί φανατισμοί, κατακτητικοί ή οικονομικοί πόλεμοι, γενοκτονίες, ολοκαυτώματα κ.α, μέχρι να φτάσουμε στον 20ο αιώνα της μεγάλης επιστημονικής, τεχνολογικής και οικονομικής προόδου, αλλά και της σημαντικότητας βελτίωσης του βιοτικού επιπέδου, που είχε ως αποτέλεσμα και το διπλασιασμό του μέσου όρου ζωής.

Όμως, όλα αυτά δεν έφεραν την ηρεμία και την ευημερία στον άνθρωπο. Τον αιώνα αυτό έγιναν δύο παγκόσμιοι πόλεμοι, οι καταστροφικότεροι όλων των εποχών, σε ανθρώπινα θύματα και υλικές καταστροφές. Χρησιμοποιήθηκαν όλα τα υπάρχοντα τεχνικά μέσα για πολεμικούς σκοπούς, από πολεμικά αέρια μέχρι ατομικές βόμβες. Ζήσαμε κάθε είδους βαρβαρότητες, ομαδικές δολοφονίες αμάχων, βομβαρδισμούς νοσοκομείων, ολοκαυτώματα, γενοκτονίες και ότι άλλο σκέφτηκε το εκδικητικό μίσος των αντιμαχόμενων.

Συμπέρασμα, μετά από 3000 χρόνια, σπουδαίας επιστημονικής και τεχνολογικής εξέλιξης. Σημαντικής θρησκευτικής, φιλοσοφικής και πολιτισμικής προσπάθειας, ο άνθρωπος δεν έγινε καλύτερος

Οι επιστημονικές, οι βιομηχανικές, οι τεχνολογικές και οι κοινωνικές επαναστάσεις, έφεραν τεράστιες αλλαγές στον τρόπο ζωής μας, όμως δημιούργησαν και πολλά προβλήματα, κοινωνικά, περιβαλλοντολογικά, οικονομικά και σίγουρα δεν έφεραν την ευτυχία και την ψυχική γαλήνη στον άνθρωπο.

Ίσως χρειάζεται, κάποτε, να γίνει μία μεγάλη έρευνα ή καλύτερα μία μεγάλη δίκη. Η οποία, θα αναλάβει να εξετάσει, να αξιολογήσει και να αποφανθεί, γιατί τα «**κόσμο-οράματα**» που κατά καιρούς προτάθηκαν, και οι «**κόσμο-αντιλήψεις**» που εφαρμόστηκαν, δεν έφεραν τα αναμενόμενα αποτελέσματα;

*«Η παρουσία του ανθρώπου στη Γη
είναι «πλάσμα θεού»
ή αποτέλεσμα Δαρβινικής εξέλιξης;»*

Η θρησκεία και η φιλοσοφία ήταν οι πρώτες, που με τις μεγαλύτερες προτάσεις τους, έκαναν συστηματικές προσπάθειες να δώσουν απαντήσεις στα μεγάλα ερωτήματα ύπαρξης του κόσμου και της ζωής. Στη συνέχεια, τη σκυτάλη έλαβε η επιστήμη, η οποία, με τη βοήθεια των τεχνολογικά επεξεργασμένων πληροφοριών, που δεχόμαστε από παντού, προσπαθεί να απαντήσει στα πανάρχαια μεταφυσικά ερωτήματα που μας απασχολούν.

Σε μία περιοχή του χωρόχρονου και σε ένα σημείο αυτής που ονομάσαμε Γη, κάποια εποχή, υπήρξαν οι κατάλληλες συνθήκες για την εμφάνιση και την εξέλιξη της ζωής. Τα νοήμονα όντα, που δημιούργησε η μακροχρόνια εξέλιξη στο σημείο αυτό, με τις γνωστές μας βίο-φιλικές συνθήκες και τα αγαθά που απολαμβάνουμε, πολλοί τα θεωρούν «*θείο δώρο*» και άλλοι «*τυχαίο γεγονός*».

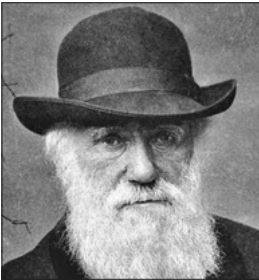
Σ άλλες κοσμικές περιοχές, οι φυσικές συνθήκες, δεν επιτρέπουν τη εμφάνιση ζωής, όπως εμείς την εννοούμε και τη γνωρίζουμε. Επομένως, «*εμείς οι άνθρωποι είμαστε αυτοί που είμαστε*», επειδή ο «*δική μας κοσμική περιοχή είναι αυτή που είναι*». Δηλαδή, οι φυσικές συνθήκες του δικού μας χώρου, δημιούργησαν «*αυτούς*» τους ανθρώπους.

Όσο, για τη δική μας θέση, μέσα στην κοσμική πραγματικότητα, αυτή δεν διαφέρει από τα άλλα έμβια όντα του πλανήτη μας. Καμία διαφορετική μεταχείριση δεν έχουμε από τη φύση του, ούτε κάποια ιδιαίτερη αποστολή μας επιφυλάσσει το Σύμπαν.

Φρίντριχ Νίτσε

Ο **Φ. Νίτσε** το 1873, στο έργο του «Θεωρητική εισαγωγή πάνω στην αλήθεια και το ψέμα», γράφει. «Σε κάποια απομακρυσμένη γωνιά του Σύμπαντος, μία φορά και ένα καιρό ήταν ένα αστέρι, όπου ζώα με νοημοσύνη επινόησαν τη γνώση. Ήταν η πιο αλαζονική και πιο απατηλή στιγμή της «παγκόσμιας ιστορίας». Η γη, ο άνθρωπος και η συνείδηση δεν αποτελούν παρά ευτυχή, τυχαία γεγονότα, ή σφάλματα της υλικής φύσης, μέσα στο άπειρο του διαστήματος και του χρόνου».

Κάρολος Δαρβίνος

Στο σπουδαίο έργο «*Η προέλευση των ειδών*», που δημοσίευσε το 1859 ο **Δαρβίνος** και θεωρείται αρχή της νέας γνώσης στη βιολογία, γράφει. «Ο άνθρωπος δεν είναι ένα χαϊδεμένο παιδί της Μητέρας φύσης, που το γέννησε, το έθρεψε και το ανέβασε στην κορυφή της ευφυΐας, είναι προϊόν τύχης και εξελικτικής διαδικασίας».

Περιεχόμενα

Πρόλογος	003
 Μυθολογία	009
Οι μύθοι και η σημασία τους	011
Ελληνική μυθολογία	013
Οι θεοί της μυθολογίας	015
Η δημιουργία του ανθρώπου	020
Η σημασία των μύθων	022
Η δημιουργία του κόσμου και των θεών	024
Ο απόηχος των μύθων και των θρησκειών που ακολούθησαν	028
 Μεταφυσική	031
Τι είναι η μεταφυσική	033
Η ονομασία και η σημασία της	035
Οντολογία και επιστήμη.....	036
Φιλοσοφία και μεταφυσική	039
Οι δυο κατηγορίες φιλοσόφων	045
Επιστήμη και μεταφυσική	047
 Θρησκεία	051
Θρησκεία ως πνευματική και κοινωνική ανάγκη	053
Η θρησκευτική πίστη και η γνώση	058
Φιλοσοφία και θρησκεία	064
Η θρησκεία ως κοινωνικός θεσμός	068
Θρησκεία και εξουσία	071
Θρησκευτικές διαμάχες και πόλεμοι	075
Ο χριστιανικός αυταρχισμός	081

Παραδείγματα θρησκειών	
από διαφορετικές χρονικές περιόδους.....	085
Βεδισμός και Ινδουισμός	087
Βουδισμός, θρησκεία ή φιλοσοφία;	090
Ισλάμ, θρησκεία ή κοινωνικό κίνημα;	095
Οι «θρησκείες» της εποχής μας	101
Κοσμολογία	105
Τι είναι η κοσμολογία	107
Η σημερινή άποψη της επιστήμης	109
Τα νέα επιστημονικά δεδομένα.....	111
Ο κόσμος που γνωρίζουμε	113
Η εμφάνιση της ζωής	115
Η δημιουργία του Σύμπαντος	118
Το Πολυσύμπαν ή αλλιώς Οικουμένη	121
Ερωτήματα και απαντήσεις	125
• Οι μακροχρόνιες και φιλότιμες προσπάθειες της φιλοσοφίας, της θρησκείας και της επιστήμης, έκαναν τον άνθρωπο καλύτερο;	127
• Η παρουσία του ανθρώπου στη Γη είναι «πλάσμα Θεού» ή αποτέλεσμα Δαρβινικής εξέλιξης;	130
• Ο άνθρωπος, μετά από 3000 χρόνια έντονης πνευματικής προσπάθειας να γνωρίσει, έμαθε τον κόσμο και τη ζωή;	134
• Το Σύμπαν έχει πρόθεση να εκπληρώσει κάποια αποστολή ή λειτουργεί χωρίς σκοπιμότητα;	137
• Η ιδιαίτερη ευφυΐα, με την οποία προίκισε η φύση τον άνθρωπο, χρησιμοποιείται σωστά και ωφέλιμα, για τον ίδιο και το περιβάλλον του;	139
Επίλογος	145
Βιβλιογραφία	148

Εκδοθέντα βιβλία του Ιδίου

1. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΦΥΣΙΚΗΣ, τόμος Α': ΜΗΧΑΝΙΚΗ

Διαστάσεις 17 x 23,5 cm, Σελίδες 312, Εκδόσεις ΖΗΤΗ (1991)

2. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΦΥΣΙΚΗΣ, τόμος Β': ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ

Διαστάσεις 17 x 23,5 cm, Σελίδες 344, Εκδόσεις ΖΗΤΗ (1994)

3. Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ ΣΤΗ ΦΥΣΙΚΗ

Διαστάσεις 14,5 x 19,5 cm, Σελίδες 144,
Εκδόσεις ΖΗΤΗ (2009)

4. ΤΟ «ΠΩΣ» ΚΑΙ ΤΟ «ΓΙΑΤΙ» ΑΥΤΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Διαστάσεις 14,5 x 19,5 cm, Σελίδες 160,
Εκδόσεις ΖΗΤΗ (2012)

5. Η ΓΝΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΗΓΕΣ ΤΗΣ

Διαστάσεις 14,5 x 19,5 cm, Σελίδες 160,
Εκδόσεις ΖΗΤΗ (2016)

